

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการพัฒนาประเทศไทยได้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 จนถึงฉบับที่ 8 ผลปรากฏว่าการปฏิบัติภายใต้แผนดังกล่าวทำให้เกิดการขยายตัวของโครงสร้างพื้นฐานขึ้นเป็นจำนวนมาก โดยที่โครงสร้างพื้นฐานดังกล่าวที่นับได้ว่าเป็นส่วนประกอบที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ภาคไม่ว่าจะเป็น ภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และพาณิชยกรรม ซึ่งทุกภาคจำเป็นต้องอาศัยโครงสร้างพื้นฐานทางด้านการคมนาคมขนส่งทั้งสิ้น ดังนั้นโครงสร้างพื้นฐานทางด้านทางหลวง ถือว่าเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศที่ต้องทำไปพร้อม ๆ กันกับการพัฒนาในภาคการลงทุนอื่นๆ เพื่อรองรับการลงทุนและการขยายตัวทางเศรษฐกิจในอนาคต ดังจะเห็นได้จากการที่รัฐได้ทุ่มเทงบประมาณจำนวนมากเพื่อการพัฒนาประเทศไปพร้อมกันทุกด้าน รวมทั้งขยายขอบเขตการพัฒนาประเทศ ไปสู่ภูมิภาคมากขึ้น โดยเฉพาะในชนบท

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ได้กำหนดบทบาทหน้าที่การมีส่วนร่วมของประชาชนโดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเป็นสำคัญ การมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาสังคมและชุมชน ซึ่งนับเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศ ปัจจุบันการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคมถือว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน ทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและมีพลังที่สามารถรวมกลุ่มเพื่อประชาชนของชุมชนและส่วนรวมได้เองในลักษณะที่พึ่งพาตนเองได้ในอนาคต

จากความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน จะเห็นได้ว่ามีการกล่าวถึงอย่างกว้างขวางในฐานะที่เป็นหลักการและวิธีการพัฒนา ที่สามารถพัฒนาแนวทางไปสู่การปฏิบัติจนเกิดเป็นรูปธรรมได้อย่างชัดเจนในระดับหนึ่ง ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวเป็นเพียงขั้นตอนเริ่มต้นที่ยังอยู่ในขอบเขตที่จำกัด ประชาชนยังไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างแท้จริง ดังนั้น ภาครัฐจะต้องหาวิธีส่งเสริมให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนามากขึ้น แต่การส่งเสริมนั้นจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบและ

ความพร้อมทางด้านส่วนตัวของประชาชนเองในแต่ละด้านให้มีความเหมาะสมซึ่งจะขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ หลายประการที่แตกต่างกันไป เช่น ผลประโยชน์ ผลตอบแทน รางวัล หรือการยอมรับจากหมู่คณะ รวมทั้งความศรัทธาต่อตัวบุคคล ดังนั้นการที่จะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลและบำรุงรักษาสิ่งสาธารณประโยชน์ พบว่าสิ่งสำคัญคือต้องให้ประชาชนรู้คุณค่าของการพัฒนา ส่วนรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนานั้นขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของประชาชน คือ หัวหน้าครอบครัว ผู้นำชุมชน และประชาชนทั่วไป ซึ่งจะมีความแตกต่างกันตามลักษณะของแต่ละบุคคล เช่น เพศ ระดับการศึกษา สภาพทางเศรษฐกิจสังคมและขนาดของครอบครัว (บัญญัติ แก้วส่อง. 2531 : 1 - 2)

การพัฒนาจะสำเร็จมากน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับความร่วมมือของประชาชนเป็นสำคัญ การส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนในการพัฒนาจำเป็นต้องคำนึงถึงองค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย โดยเฉพาะแต่ละบุคคลจะมีความแตกต่างกัน เช่น ความแตกต่างทางด้านทัศนคติ บุคลิกภาพ จิตใจ อารมณ์ ค่านิยม ความสามารถ กำลังใจและความแตกต่างทางด้านร่างกาย สิ่งเหล่านี้เป็นองค์ประกอบที่มีผลต่อการดำเนินงานหรือส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (บัญญัติ แก้วส่อง. 2531 : บทคัดย่อ)

รัฐควรจะต้องส่งเสริมให้ประชาชนและท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองได้ในทุก ๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นในทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภคตลอดจนโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึง และเท่าเทียมกันทั้งประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น ซึ่งกล่าวได้ว่าในปัจจุบันกระแสโลกาภิวัตน์ที่สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจมีความเชื่อมโยงซับซ้อนยิ่งขึ้น การคาดการณ์และวางแผนล่วงหน้าทำได้ยากกว่าในอดีต ดังนั้นประเทศไทยจึงจำเป็นต้องเริ่มกระบวนการวางแผนพัฒนาประเทศในแนวใหม่ โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนจากทุกส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน และนำไปสู่การปรับแนวคิดการพัฒนาประเทศ โดยการมองแบบแยกส่วน และเน้นการพัฒนาแบบองค์รวมที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา จึงคงต้องใช้การผนึกกำลังร่วมกันของประชาชนทุกภาค ทุกส่วนในสังคม ที่เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกระดับทุกชั้นตอน โดยยึดหลักร่วมกันคิด ร่วมกันทำและร่วมกันรับผิดชอบในลักษณะเป็นเครือข่ายการพัฒนา และที่มีความสำคัญก็คือการยึดหลัก

"ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" เป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาท้องถิ่นให้มีความสมดุล รู้จักพอประมาณอย่างมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่รู้เท่าทันและเสริมสร้างให้เกิดคนดีในสังคมทุกระดับ

การกระจายอำนาจการปกครองไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย คือ การปกครองที่เป็นของประชาชน โดยประชาชนเพื่อประชาชน การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นจึงเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการบริหารจัดการบ้านเมืองของรัฐในระบอบประชาธิปไตย โดยการจัดความสัมพันธ์ทางอำนาจหน้าที่ใหม่ระหว่างบริหารราชการส่วนกลาง บริหารราชการส่วนภูมิภาค และบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงของสังคมซึ่งมีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ มีความต้องการ ความคาดหวัง และเรียกร้องบริการจากรัฐเพิ่มขึ้น ในขณะที่รัฐมีขีดความสามารถและทรัพยากรที่จำกัด ดังนั้นเพื่อให้การตอบสนองปัญหาและความต้องการที่เกิดขึ้นในแต่ละท้องถิ่นได้ทันต่อเหตุการณ์ จึงต้องมีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเพื่อลดบทบาทของรัฐในส่วนกลางให้เหลือแต่ภารกิจที่ต้องทำเท่าที่จำเป็น โดยรัฐจะดำเนินการในส่วนที่เป็นภารกิจในท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการ "ร่วมคิด ร่วมทำ" และบริหารงานชุมชนท้องถิ่นให้เป็นไปตามทิศทางความคิด สามารถตอบสนองการเรียกร้อง และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น รวดเร็วและตรงตามความเป็นจริงที่ชุมชนต้องการ

เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการปกครองและบริหารท้องถิ่นด้วยตนเอง การดำเนินกิจกรรมของการพัฒนาให้เป็นอำนาจหน้าที่ของท้องถิ่น ให้มีการบำรุงรักษาสาธารณะสมบัติ เช่น ทางน้ำ ทางบก และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งกิจกรรมการกำจัดขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูลอื่น ๆ ป้องกันและระงับโรคติดต่อ จัดให้มีน้ำสะอาดและตลาดชุมชน เป็นต้น โดยที่ในแต่ละปีรัฐบาลต้องจัดงบประมาณสำหรับกิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าวเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะงบประมาณในส่วนการดูแลและบำรุงรักษา ถ้าหากสามารถที่จะทำให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมหรือจัดการในการดูแลและบำรุงรักษาสิ่งที่เป็นสาธารณะประโยชน์ได้ จะสามารถประหยัดงบประมาณของประเทศในส่วนดังกล่าวได้เป็นจำนวนมาก ทั้งยังเป็น การสร้างจิตสำนึกของประชาชนในท้องถิ่นให้มีความรักและหวงแหนในสาธารณสมบัติของท้องถิ่นยิ่งขึ้น

กรมโยธาธิการ เป็นหน่วยงานของรัฐหน่วยงานหนึ่งที่สนับสนุนการกระจายอำนาจ โดยการถ่ายโอนภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในภารกิจต่าง ๆ ในโครงการถ่ายโอนกิจกรรมให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น งานก่อสร้างทางหลวงชนบทตลอดจนการดูแลและบำรุงรักษาทางหลวงชนบท เป็นต้น

กรมโยธาธิการ มีหน้าที่ให้คำแนะนำปรึกษา อำนาจการ และบริการด้านช่าง ทุกแขนงแก่ส่วนราชการและองค์การของรัฐ ควบคุมดูแลการดำเนินงานด้านช่างให้เป็นไปตามกฎหมายและถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ตลอดทั้งดำเนินงานด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และงานการพัฒนาต่าง ๆ ทั้งในชนบท ในเมืองและพื้นที่เฉพาะ ครอบคลุมทั้งภูมิภาคทั่วประเทศ ภารกิจที่กรมโยธาธิการปฏิบัติและได้รับมอบหมายให้ดำเนินการตามแผนพัฒนาประเทศในแต่ละปีอย่างต่อเนื่องนั้น ล้วนเป็นงานที่มีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนโดยตรง ซึ่งแบ่งภารกิจหลักได้ 4 ประการคือ

1. งานบริการด้านช่าง

ให้คำปรึกษาและบริหารโครงการ ทั้งด้านสถาปัตยกรรม และวิศวกรรมต่าง ๆ อำนาจการและให้บริการเกี่ยวกับงานด้านช่าง เช่น งานออกแบบ งานควบคุมการก่อสร้าง เป็นต้น

2. งานควบคุมตามกฎหมาย

กำหนดมาตรการเพื่อควบคุมงานด้านช่าง เช่น การก่อสร้างอาคาร เคหะสถาน โรงมหรสพและสาธารณสถานต่าง ๆ ให้เป็นไปตามกฎหมายเพื่อป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ควบคุมกิจการค้าขายอันอาจกระทบถึงความปลอดภัยของสาธารณชนโดยตรง

3. งานพัฒนาเมืองและพื้นที่เฉพาะ

เป็นงานด้านพัฒนา เพื่อแก้ปัญหาขั้นพื้นฐานให้กับชุมชนในเมือง ชนบทพื้นที่เฉพาะและศูนย์ราชการ

4. งานพัฒนาชนบท

เป็นงานที่กรมโยธาธิการ ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการตามแผนพัฒนาชนบท และแผนแม่บทในการพัฒนาชุมชน ของรัฐบาลอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนในชนบทให้ดีขึ้นและเพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชน การดำเนินการดังกล่าวประกอบด้วย ด้านคมนาคม แหล่งน้ำเพื่ออุปโภคและบริโภค

การพลังงานและแสงสว่าง ด้านสาธารณสถาน ด้านการวางผังและแผนแม่บทการพัฒนาชุมชน

ภารกิจต่าง ๆ ที่กรมโยธาธิการรับผิดชอบและได้ดำเนินการเป็นประจำในแต่ละปีนั้น เป็นงานที่มีขอบเขต กว้างขวาง ครอบคลุมทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ มีความสำคัญ และใกล้ชิดกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนส่วนใหญ่ โดยเฉพาะทางด้านงานก่อสร้างทางหลวง ในแต่ละปีต้องใช้งบประมาณดำเนินการเป็นจำนวนมาก ไม่เพียงแต่ภาระในการก่อสร้างของหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบเท่านั้น การบำรุงรักษาก็เป็นภาระหน้าที่หนึ่งที่ต้องเข้ามาจัดการ และใช้งบประมาณเป็นจำนวนมากและเพิ่มขึ้นตามจำนวนการก่อสร้างสมทบในแต่ละปี

จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นจังหวัดหนึ่งที่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย มีขนาดพื้นที่ 6,946.746 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 4,341,716.25 ไร่ (กรมการปกครอง 2544 : 5-10) มีหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ดูแลสิ่งที่เป็นสาธารณสมบัติของประเทศ คือ สำนักงานโยธาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่อยู่ภายใต้การบริหารงานของกรมโยธาธิการ กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลสิ่งสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น ถนน สะพาน อาคาร เขื่อน ป้องกันตลิ่ง ท่าเทียบเรือ ระบบประปา ระบบไฟฟ้า เครื่องกล ระบบระบายน้ำ ระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบป้องกันน้ำท่วม ระบบกำจัดขยะมูลฝอย ระบบน้ำสะอาดและการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภค และที่สำคัญก็คือ การบูรณะและบำรุงรักษา ทางหลวงชนบท

งานก่อสร้างทางหลวงชนบท ของกรมโยธาธิการที่จังหวัดกาฬสินธุ์รับผิดชอบและดำเนินการก่อสร้างโดยสำนักงานโยธาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ไปแล้ว รวมระยะทางทั้งสิ้น 440.931 กิโลเมตร คิดเป็นงบประมาณที่ใช้ก่อสร้างประมาณ 1,278,699,900 บาท (หนึ่งพันสองร้อยเจ็ดสิบแปดล้านหกแสนเก้าหมื่นเก้าพันเก้าร้อยบาทถ้วน) ซึ่งถือเป็นปริมาณของทางหลวงชนบทและงบประมาณจำนวนมาก (สำนักงานโยธาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์. 2533 - 2543 : 5 - 11) โดยแยกพื้นที่ของแต่ละอำเภอที่มีโครงการก่อสร้างทางหลวงชนบท ของกรมโยธาธิการดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระยะทางและงบประมาณทางหลวงชนบทของกรมโยธาธิการแต่ละอำเภอ
ในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ (พ.ศ.2533-พ.ศ.2543)

ลำดับที่	อำเภอ	ระยะทาง (กิโลเมตร)	งบประมาณ
1	เมือง	82.134	238,188,600.00
2	ยางตลาด	82.428	239,041,200.00
3	สหัสขันธ์	25.325	73,442,500.00
4	กุฉินารายณ์	29.997	86,991,300.00
5	คำม่วง	12.600	36,540,000.00
6	นามน	18.871	54,725,900.00
7	สมเด็จ	41.132	119,282,800.00
8	ท่าคันโท	3.050	8,845,000.00
9	ห้วยผึ้ง	32.764	95,015,600.00
10	หนองกุงศรี	12.909	37,436,100.00
11	ห้วยเม็ก	17.185	49,836,500.00
12	กมลาไสย	42.326	122,745,400.00
13	เขาวง	22.000	63,800,000.00
14	ร่องคำ	3.000	8,700,000.00
15	กิ่งอำเภอม้องชัย	13.210	38,309,000.00
16	กิ่งอำเภอดอนจาน	2.000	5,800,000.00
	รวม	440.931	1,278,699,900.00

ที่มา : สำนักงานโยธาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ ปีงบประมาณ 2533 - 2543

ทางหลวงชนบทของกรมโยธาธิการ ในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ได้เปิดให้มีการใช้งาน ในการคมนาคมขนส่งไประยะหนึ่ง ความชำรุดเสียหายจะเกิดขึ้น ซึ่งความชำรุดเสียหาย ดังกล่าวนั้นนอกจากจะเกิดขึ้นจากการเสื่อมสภาพโดยธรรมชาติแล้ว ยังเกิดขึ้นจากการ ใช้งานด้วย จึงมีความจำเป็นต้องรีบดำเนินการซ่อมบำรุงให้ทางหลวงชนบทของ กรมโยธาธิการอยู่ในสภาพที่ดี สามารถใช้งานได้สะดวกและปลอดภัยดังสภาพเดิม ทั้งยังเป็นการ ป้องกันมิให้ความชำรุดเสียหายลุกลามแผ่กว้างออกไป ทำให้รัฐต้องใช้จ่ายงบประมาณ จำนวนมากในการดูแลและบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพที่ดี อันเป็นการสูญเปลืองเงินงบประมาณ โดยไม่จำเป็น ดังนั้นการดูแลและบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของกรมโยธาธิการ ให้อยู่ใน สภาพที่ดีตลอดระยะเวลาการใช้งาน นอกจากเป็นการประหยัดงบประมาณของชาติและ กำลังแรงงานแล้ว ยังทำให้ประชาชนสามารถใช้ถนนได้ด้วยความรวดเร็ว ปลอดภัย ทั้งยังทำ ให้ต้นทุนในการเดินทาง การคมนาคมขนส่งลดลง และเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับประชาชน หากสามารถทำให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลและบำรุงรักษา ทางหลวงชนบทของกรมโยธาธิการ ซึ่งจะเห็นได้ว่าทางหลวงชนบทของกรมโยธาธิการในพื้นที่ จังหวัดกาฬสินธุ์ที่ทำการก่อสร้างไปแล้วเป็นระยะทางทั้งสิ้น 440.931 กิโลเมตร และ งบประมาณที่ใช้ในการดูแลและบำรุงรักษา เฉลี่ยกิโลเมตรละ 32,000.- บาท (กองบูรณะ และบำรุงรักษา กรมโยธาธิการ. มปป.) ทำให้รัฐต้องใช้จ่ายงบประมาณเพื่อกิจกรรมในการ ดูแลและบำรุงรักษาเป็นเงินงบประมาณทั้งสิ้นประมาณ 14,109,792.- บาทต่อปี และจะ เพิ่มขึ้นตามปริมาณการก่อสร้างในแต่ละปี

ความชำรุดเสียหายที่เกิดแก่ทางหลวงชนบทของกรมโยธาธิการ โดยทั่วไปเกิดจาก สาเหตุใหญ่ ๆ 2 ประการ คือ

1. ความชำรุดเสียหายที่เกิดจากการเสื่อมสภาพตามธรรมชาติ ซึ่งมีลักษณะของ ความชำรุดเสียหายที่มีพื้นที่ไม่มาก และสามารถป้องกันมิให้ความชำรุดเสียหายลุกลาม แผ่กว้างออกไปมากเกินกว่าจะใช้แรงงานคนในการซ่อมแซมได้ หากประชาชนที่มีส่วน เกี่ยวข้องกับการใช้งานเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลและบำรุงรักษา

2. ความชำรุดเสียหายที่เกิดจากการใช้งานส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากการบรรทุกน้ำหนัก เกินกว่าพิกัดตามมาตรฐานที่กำหนดและความชำรุดเสียหายจากสาเหตุดังกล่าวหากเกิดขึ้น จะเป็นความชำรุดเสียหายที่เกินกว่าจะใช้แรงงานในการซ่อมแซมได้แต่สามารถป้องกันได้ หากประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้งานเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลและบำรุงรักษา

สาเหตุความชำรุดเสียหายทั้งสองประการดังกล่าวทำให้ต้องใช้งบประมาณ เครื่องมือ อุปกรณ์และบุคลากรของหน่วยงานที่มีจำนวนจำกัด เพื่อทำการดูแลและบำรุงรักษา ทางหลวงชนบทของกรมโยธาธิการ ที่มีปริมาณเพิ่มขึ้นทุกๆปี โดยประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้งานมักจะไม่ให้ความสนใจมากนักต่อการมีส่วนร่วมในการดูแลและบำรุงรักษา ทางหลวงชนบทของกรมโยธาธิการ หากประชาชนให้ความช่วยเหลือในการดูแลและบำรุงรักษาด้วยความสมัครใจ มีความพอใจและร่วมรับผิดชอบต่อการใช้งาน โดยการมีส่วนร่วมดังกล่าวจะทำให้ประเทศสามารถประหยัดงบประมาณในการดูแลและบำรุงรักษาทางหลวงชนบทได้เป็นจำนวนมาก

จากที่กล่าวมาแล้วว่า งบประมาณส่วนหนึ่งที่รัฐต้องใช้ในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ทางหลวงชนบทของกรมโยธาธิการ ที่มีปริมาณเพิ่มมากขึ้นตามสถานะของการพัฒนาประเทศในแต่ละปี ซึ่งงบประมาณที่ใช้ในการดูแลและบำรุงรักษาก็ต้องเพิ่มขึ้นเช่นกัน ถ้าสามารถหาแนวทางหรือรูปแบบต่าง ๆ ในการดูแลและบำรุงรักษา โดยเฉพาะทางหลวงชนบทของกรมโยธาธิการ ให้มีความคงทนต่อการใช้งานหรือแม้แต่การยืดอายุการใช้งานให้เพิ่มขึ้น จะทำให้ประหยัดงบประมาณของประเทศในแต่ละปีได้เป็นจำนวนมาก

ดังนั้นกระบวนการที่จะทำให้ประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้งานได้เข้ามา มีส่วนร่วมในการดูแลและบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของกรมโยธาธิการ จึงเป็นสิ่งที่น่าศึกษาอย่างยิ่ง จึงทำให้ผู้วิจัยต้องการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการดูแลและบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของกรมโยธาธิการ ระดับการมีส่วนร่วมในการดูแลและบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของกรมโยธาธิการ และรูปแบบวิธีการดูแลและบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของกรมโยธาธิการ เพื่อนำข้อมูลและผลการวิจัยดังกล่าวมาทำการพัฒนา ปรับปรุงรูปแบบและวิธีการในการทำงานของสำนักงานโยธาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์และกรมโยธาธิการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลและบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของกรมโยธาธิการ ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความรู้ของประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้งานในการดูแลและบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของกรมโยธาธิการ ในเขตพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความรู้ของประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้งานในการดูแลและบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของกรมโยธาธิการ ระหว่างเพศ กลุ่มอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ในเขตพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์
3. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้งานในการดูแลและบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของกรมโยธาธิการ ในเขตพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์
4. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้งานในการดูแลและบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของกรมโยธาธิการ ระหว่างเพศ กลุ่มอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ในเขตพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์
5. เพื่อศึกษารูปแบบและวิธีการดูแลและบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของกรมโยธาธิการ ตามความต้องการของประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้งาน ในเขตพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์

สมมุติฐานการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจากประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการดูแลและบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของกรมโยธาธิการทำให้ผู้ศึกษาวิจัยนำมาสรุปเพื่อตั้งสมมุติฐานในการวิจัย ดังนี้

1. ประชาชนในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้งานทางหลวงชนบทของกรมโยธาธิการมีความรู้เกี่ยวกับการดูแลและบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของกรมโยธาธิการ อยู่ในระดับน้อย
2. ประชาชนในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้งานทางหลวงชนบทของกรมโยธาธิการ ที่มีเพศ กลุ่มอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกันจะมีความรู้เกี่ยวกับการดูแลและบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของกรมโยธาธิการ แตกต่างกัน

3. ประชาชนในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้งานทางหลวงชนบทของกรมโยธาธิการ มีส่วนร่วมในการดูแลและบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของกรมโยธาธิการ อยู่ในระดับน้อย

4. ประชาชนในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้งานทางหลวงชนบทของกรมโยธาธิการที่มีเพศ กลุ่มอายุ ระดับการศึกษาและอาชีพแตกต่างกันจะมีระดับการมีส่วนร่วมในการดูแลและบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของกรมโยธาธิการ แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลและบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของกรมโยธาธิการ ในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์

2. ประชากร คือหัวหน้าครัวเรือน หรือตัวแทนที่มีบทบาทรองลงมาในครอบครัว ซึ่งมีความพร้อมในการตอบแบบสอบถามและเป็นผู้ที่อาศัยในท้องถิ่น ที่มีทางหลวงชนบทของกรมโยธาธิการผ่านและมีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้งานในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์

3. ตัวแปรที่ศึกษาวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่

3.1.1 เพศ

3.1.2 กลุ่มอายุ

3.1.3 ระดับการศึกษา

3.1.4 อาชีพ

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ

3.2.1 ความรู้เกี่ยวกับการดูแลและบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของกรมโยธาธิการ

3.2.2 การมีส่วนร่วมในการดูแลและบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของกรมโยธาธิการ

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. ทางหลวงชนบท หมายถึง ถนนราดยางของกรมโยธาธิการในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ใช้สัญจรและคมนาคมขนส่ง ระหว่างหมู่บ้านกับหมู่บ้าน ระหว่างตำบลกับตำบล ระหว่างตำบลกับอำเภอ ที่กำหนดให้การใช้งานในการบรรทุกไม่เกิน 21 ตัน โดยได้ดำเนินการจดทะเบียนไว้เป็นทางหลวงชนบทแล้ว

2. ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้งานในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่อาศัยในท้องถิ่นที่ทางหลวงชนบทของกรมโยธาธิการผ่าน ซึ่งมีอาชีพเกษตรกร รับจ้างและค้าขาย

3. การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง ประชาชนในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่อาศัยในท้องถิ่นที่ทางหลวงชนบทผ่าน และมีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้งานร่วมกัน ตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดรูปแบบและวิธีการดูแลและบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของกรมโยธาธิการ

4. การบำรุงรักษา หมายถึง การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่อยู่อาศัยในท้องถิ่นที่ทางหลวงชนบทผ่าน และมีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้งานในการบำรุงรักษาซ่อมแซมความชำรุดเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ทางหลวงชนบท ไม่ว่าจะมีความชำรุดเสียหายจากการเสื่อมสภาพตามธรรมชาติ หรือเกิดขึ้นจากการใช้งาน จะโดยวิธี สละทรัพย์ สละแรงงาน หรือวิธีการอื่น ๆ ที่มีส่วนช่วยรัฐในการดูแลและบำรุงรักษา

5. ชุมชน หมายถึง ประชาชนที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ระหว่างสองข้างทางหลวงชนบทของกรมโยธาธิการ ในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์และมีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้งาน

6. มาตรฐานทางหลวงชนบท หมายถึง มาตรฐานที่ใช้ในการกำหนดคุณสมบัติวัสดุ ที่จะนำมาออกแบบ เพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะของการใช้งานให้รับน้ำหนักบรรทุกได้ไม่เกิน 21 ตัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงความรู้ความเข้าใจในการดูแลและบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของประชาชน เพื่อที่จะได้นำเอาความรู้ต่างๆ ไปพัฒนางานในอำนาจหน้าที่ของสำนักงานโยธาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์และกรมโยธาธิการ

2. ทำให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์ ต่อการดูแลและบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของกรมโยธาธิการ เพื่อที่จะได้กำหนดรูปแบบและวิธีการให้มีความเหมาะสมระหว่าง เพศ กลุ่มอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่อไป

3. ทำให้ทราบถึงวิธีการและรูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้งานในการดูแลและบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของกรมโยธาธิการ เพื่อที่จะได้นำรูปแบบและวิธีการไปพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY